

بسم الله الرحمن الرحيم

حق گوش

وَأَمَّا حَقُّ السَّمْعِ فَتَنْزِيهِهُ عَنْ أَنْ تَجْعَلَهُ طَرِيقاً إِلَى قَلْبِكَ إِلَّا لِفُؤْهَةٍ كَرِيمَةٍ تُحَدِّثُ فِي قَلْبِكَ خَيْراً أَوْ تَكْسِبُ خُلُقاً كَرِيماً
فَإِنَّهُ بَابُ الْكَلَامِ إِلَى الْقَلْبِ يُؤَدِّي إِلَيْهِ ضَرْبُ الْمَعَانِي عَلَى مَا فِيهَا مِنْ خَيْرٍ أَوْ شَرٍّ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ

و اما حق گوش این است که از هر چیز چنان پاکش داری که آن را راهی به دل خودسازی (و آن را نگشایی) مگر برای (شنیدن) سخن خوبی که در دلت خیری پدید آورد یا اخلاق والایی بدان کسب کنی، زیرا گوش دروازه سخن به سوی دل است که معانی گوناگونی را که متضمن خیر یا شر است به آن می‌رساند. و لا قوّة الا بالله

ثواب های مربوط به گوش

تمرین اول

با توجه به روایات زیر ثواب های مربوط به گوش را یادداشت و ارسال نمایید

شماره	متن روایت	ترجمه	منبع
۱	قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ: إِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى جَعَلَ لِأَخِي عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ فَضَائِلَ لَا يُحْصِي عَدَدَهَا غَيْرُهُ ... وَ مَنْ اسْتَمَعَ إِلَى فَضِيلَةٍ مِنْ فَضَائِلِهِ عَفَرَ اللَّهُ لَهُ الدُّنُوبَ	رسول خدا صلی الله علیه و آله فرمودند: خدا برای برادرم علی بن ابی طالب فضائل بیشماری مقرر کرده ... و هر که بفضیلتی از او گوش دهد خدا گناهایی که باگوش مرتکب شده بیامرزد و ...	الأمالي للصدوق ؛ النص ؛ ص ۱۳۸

		الَّتِي اكْتَسَبَهَا بِالِاسْتِمَاعِ ...	
٢	عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ: مَنْ اسْتَمَعَ حَرْفًا مِنْ كِتَابِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ مِنْ غَيْرِ قِرَاءَةٍ كَتَبَ اللَّهُ لَهُ حَسَنَةً وَمَحَا عَنْهُ سَيِّئَةً وَرَفَعَ لَهُ دَرَجَةً وَمَنْ قَرَأَ نَظْرًا مِنْ غَيْرِ صَوْتٍ.	از امام صادق عليه السلام: هر که يك حرف از قرآن را فقط گوش کند و نخواند، برایش يك حسنه نوشته شود و از او يك سيئه محو شود و برای او يك درجه بالا رود و هر که آن را با نگاه بی تلفظ و صوت بخواند، خدا به هر حرفی برای او حسنه ای نویسد و از او گناهی محو کند و برای او درجه ای بالا برد	الكافي (ط) - الإسلامية) ؛ ج ٢ ؛ ص ٦١٢
٣	عَلَى عَلَيْهِ السَّلَامُ: مَنْ اسْتَمَعَ آيَةً مِنَ الْقُرْآنِ خَيْرٌ لَهُ مِنْ ثَبِيرٍ ذَهَبًا وَ الثَّبِيرُ اسْمُ جَبَلٍ عَظِيمٍ بِالْيَمَنِ	امیر مؤمنان علیه السلام: هر کس آیه ای از قرآن را گوش دهد از اینکه کوهی از طلا به او بدهند برایش بهتر است	جامع الأخبار (للشعيري)، ص: ٤١
٤	قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ: يُدْفَعُ عَنْ مُسْتَمِعِ الْقُرْآنِ شَرُّ الدُّنْيَا وَيُدْفَعُ عَنْ تَالِي الْقُرْآنِ بَلْوَى الْآخِرَةِ	رسول اکرم صلی الله علیه و آله فرمودند: از مستمع قرآن شرور دنیوی دفع می شود و از تلاوت کننده ی آن بلا یای اخروی دفع می شود	بحار الأنوار (ط) - بیروت)، ج ٨٩، ص: ١٩
٥	قَالَ عَلَى عَلَيْهِ السَّلَامُ: رَحِمَ اللَّهُ امْرَأً سَمِعَ حُكْمًا فَوَعَى وَ دُعِيَ إِلَى رَشَادٍ فَدَنَا وَأَخَذَ بِحُجْرَةِ هَادٍ فَتَجَا	امیر مؤمنان علی علیه السلام فرمودند: خدا رحمت کند کسی را که سخن حکیمانهای بشنود و آن را پذیرفت (عمل کرد) و به راه راست خوانده شد و بدان نزدیک گشت و دامان راهنما را گرفت و نجات یافت	زهج البلاغة (للصبيحي صالح)، ص: ١٠٣

<p>بحار الأنوار (ط) - بيروت)، ج ۱، ص: ۱۸۳</p>	<p>امیر مؤمنان علی علیه السلام فرمودند: سخن حکیمانه ای که آدمی بشنود و آن را برای دیگران بازگو کند یا به آن عمل نماید از عبادت یک سال بهتر است</p>	<p>۶ قَالَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ ع الْكَلِمَةُ مِنَ الْحِكْمَةِ يَسْمَعُهَا الرَّجُلُ فَيَقُولُ أَوْ يَعْمَلُ بِهَا خَيْرٌ مِنْ عِبَادَةِ سَنَةِ</p>	
<p>غرر الحكم و درر الكلم، ص: ۴۰۰</p>	<p>شنونده ذکر خدا خودش نیز ذاکر است یعنی حکم کسی را دارد که ذکر خدا را میگوید و مانند ثواب او را دریافت می کند</p> <p style="text-align: center;">👉 👉 👉</p> <p>-هر که خدا را بسیار یاد کند، خدا او را در بهشتش زیر سایه خود گیرد.</p> <p>-هر که ذکر خدای عز و جل را بسیار کند، خداوند او را دوست دارد، و هر که بسیار ذاکر خدا باشد برای او دو براءت (یعنی منشور آزادی) نوشته شود، یکی براءت از دوزخ، و دیگری براءت از نفاق (و دورویی)</p> <p>-ذکر خدا مایه نورانیت عقل و حیات نفس و جلاء قلب [از انواع زنگارها] می شود</p> <p>-حیات قلبها (زنده بودن دل) فقط در ذکر و یاد خداست</p>	<p>۷ قال علی علیه السلام : سَامِعُ ذِكْرِ اللَّهِ ذَاكِرٌ</p> <p style="text-align: center;">👉 👉 👉</p> <p>-عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ: مَنْ أَكْثَرَ ذِكْرَ اللَّهِ أَظْلَهُ اللَّهُ فِي جَنَّتِهِ</p> <p>-قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ: مَنْ أَكْثَرَ ذِكْرَ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ أَحَبَّهُ اللَّهُ، وَ مَنْ ذَكَرَ اللَّهَ كَثِيرًا كُتِبَتْ لَهُ بَرَاءَتَانِ: بَرَاءَةٌ مِنَ النَّارِ، وَ بَرَاءَةٌ مِنَ النِّفَاقِ</p> <p>-الذُّكْرُ نُورُ الْعَقْلِ وَ حَيَاةُ النَّفْسِ وَ جِلَاءُ الصُّدُورِ</p>	

۱ . في مرآة العقول: «و كَانَ المراد بقوله: «ذکر الله كثيراً» إما ذكره أولاً، و إنما هو تفتن في العبارة. أو المراد بأحدهما المداومة، و بالآخر الإكثار و لو مرة. و قيل: المراد بالأول التكرار و الاستمرار من الثاني، و بالثاني موافقة القلب مع اللسان».

		-قال على عليه السلام: فِي الذِّكْرِ حَيَاةُ الْقُلُوبِ	
غرر الحکم و درر الکلم ؛ ص ۶۷۰	کسی که به خوبی گوش دهد، زودتر بهره‌مند می‌شود و بهره‌مند می‌شود (به نتیجه می‌رسد)	قال امیر المومنین علیه السلام: من أحسن الإستماع تعجّل الإنتفاع	۸
تصنیف غرر الحکم و درر الکلم ؛ ص ۲۱۵	گوش خود را به نیکوئی شنیدن عادت بده، و به چیزی که شنیدن آن به فایده ندارد و چیزی به تو نمی‌افزاید گوش مده، توجه داشته باش که این کار دلها و قلوب را زنگدار می‌سازد و موجب نکوهش و مذمت می‌شود	عَوْدُ أَدْنَكَ حُسْنَ الإِسْتِمَاعِ وَ لَا تَصْغِ إِلَى مَا لَا يَزِيدُ فِي صِلَاحِكَ اسْتِمَاعُهُ فَإِنَّ ذَلِكَ يُضِدِّي الْقُلُوبَ وَ يُوجِبُ الْمَدَامَ	۹

تمرین دوم

با توجه به این قاعده‌ی کلی که در کلام امیرالمومنین علی علیه السلام بیان شده که «السامع شریک القائل» (شنونده، شریک گوینده است)

در اینکه در شبانه روز و در اوقات فراقت و... به چه چیزی‌هایی گوش می‌دهید تفکر کنید!